

ZAŁĄCZNIKI

Słownik pojęć

- **Motywacja** - stan gotowości podmiotu do podejmowania określonych działań (np. motywacja do pracy, nauki, sportu), stopień zaangażowania w wykonywanie danych czynności.
- **Osobowość** - zespół względnie stałych cech psychicznych podmiotu zapewniający mu poczucie tożsamości, tj. integrujący myśli, emocje i uczucia oraz zachowania. Zazwyczaj wyróżnia się dwa komponenty osobowości: a. temperament – odnoszący się do formalnej struktury zachowania (np. w jaki sposób zazwyczaj reagujemy na bodźce o niskim/wysokim nasileniu? – bez względu na ich treść) ; trudno podlegający modyfikacji.
b. charakter – odnoszący się do treści zachowania (np. pomocny, otwarty na zmiany), modelowany pod wpływem oddziaływań społecznych, podlegający procesom wychowawczym.
- **Poczucie własnej wartości** - postawa względem własnej osoby, stosunek do samego siebie, emocjonalny wymiar obrazu siebie.
- **Predyspozycje zawodowe** - wrodzone skłonności do efektywnego wykonywania danych czynności (związanych z konkretnym zawodem). Predyspozycje mogą mieć charakter poznawczy (np. wysoka inteligencja), osobowościowy (np. bycie reaktywnym – cecha temperamentu) lub sprawnościowy (np. motoryka).
- **Talent** synonim „uzdolnienia” - względnie stałe warunki wewnętrzne człowieka determinujące efektywność wykonywania czynności w specyficznej sferze jego działalności. Talent ma charakter kierunkowy, związany jest z konkretną dziedziną np. plastyczny, muzyczny, sportowy. Wyrazem posiadania talentu przez ucznia są jego osiągnięcia. Na przykład osoba utalentowana muzycznie jest w stanie zademonstrować posiadane uzdolnienia poprzez udział w koncercie, konkursie,
- **Uzdolnienia** - względnie stałe warunki wewnętrzne człowieka determinujące efektywność wykonywania czynności w specyficznej sferze jego działalności. Uzdolnienia mają charakter kierunkowy, związane są z konkretną dziedziną np. plastyczne, muzyczne, sportowe, motoryczne.
- **Wartości** - względnie trwałe przekonania podmiotu na temat preferowanych sposobów postępowania uporządkowane w hierarchie według stopnia ich ważności. Wartości często ujmowane są jako cele do realizacji przez podmiot (np. dążenie do prawdy lub autonomii), stąd traktuje się je jako element systemu motywacyjnego człowieka.
- **Zainteresowania**- specyficzne nastawienie poznawcze i emocjonalne na przedmioty i zjawiska w rzeczywistości.
- **Zasoby** - potencjał jednostki (tj. wiedza, umiejętności, postawy, stan zdrowia, osobowość), który może być wykorzystywany przez nią do zaspokojenia potrzeb i realizacji celów. Zasoby mogą być wewnętrzne (należące do jednostki) lub zewnętrzne (związane ze wsparciem otoczenia, np. postawa rodziców, rówieśników).
- **Kompetencje** zdolność podejmowania określonych działań i wykonywania zadań z wykorzystaniem efektów uczenia się i własnych doświadczeń. Dlatego kompetencji nie można utożsamiać z efektami uczenia się.

- **Zdolności** - ogólne zasoby poznawcze jednostki, które decydują o efektywności podejmowanych przez nią działań. Najczęściej utożsamia się je z inteligencją i podstawowymi procesami poznawczymi takimi jak: percepcja, uwaga, pamięć, myślenie i wyobraźnia. Osoba zdolna to zatem osoba szybko przetwarzająca informacje, szybko ucząca się, skutecznie rozwiązująca problemy, sprawnie analizująca dostępne dane.
- **Zdrowie** stan pełnej fizycznej, duchowej i społecznej pomyślności, stan dobrego samopoczucia – dobrostan, a nie tylko brak choroby, defektów fizycznych czy niedomagań (definicja przyjęta przez WHO – Światową Organizację Zdrowia).
- **Klasyfikacja zawodów i specjalności** usystematyzowany zbiór zawodów i specjalności występujących na rynku pracy.
- **Kwalifikacja** - zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący.
- **Walidacja** sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
- **Rynek pracy** - ogół form i procesów zatrudniania pracowników przez pracodawców, a także ogół instytucji, uwarunkowań oraz czynników negocjacji warunków zatrudnienia, pracy i płac; ekonomiczny, społeczny i polityczny obszar, na którym rozgrywają się wszelkie procesy z zakresu szeroko rozumianego zatrudnienia i bezrobocia.
- **Zawód** - zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kompetencji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki.
- **Edukacja formalna** kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego, w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych i kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (tzn. efektów kształcenia, poświadczonych dyplomem, świadectwem, certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez uprawnioną instytucję potwierdzających uzyskanie zakładanych efektów kształcenia) albo kwalifikacji w zawodzie (tzn. wyodrębnionego w danym zawodzie zestawu oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu).
- **Edukacja pozaformalna** kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych nabytych w systemie edukacji formalnej.
- **Edukacja nieformalna** - uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, np. samodzielne uczenie się, uczenie się w wyniku pracy zawodowej, podczas wykonywania obowiązków domowych, realizując zainteresowania pozazawodowe.
- **Efekty uczenia się** - wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się. Na efekty uczenia się składa się to, co człowiek wie i rozumie, co potrafi wykonać, a także to, do jakich zobowiązań jest przygotowany.

Wykaz wybranych narzędzi w doradztwie zawodowym – uczniowie i rodzice

Przydatne linki

- <https://doradztwo.ore.edu.pl/>
- www.perspektywy3d.pl (**Gra diagnostyczna** - diagnozująca zainteresowania zawodowe, predyspozycje zawodowe i kompetencje przedsiębiorcze, Galeria zawodów – multimedialne prezentacje zawodów, Planer kariery – służący do planowania kariery edukacyjno-zawodowej, 194 filmy o zawodach szkolnictwa zawodowego)
- <http://www.psychologia.net.pl/testy.php?test=zawod> – kwestionariusz zainteresowań zawodowych
- <https://mlodziwlodzi.pl/kompetencjometr> - KOMPETENCJOMETR - łódzki test predyspozycji zawodowych - /
- test.e-zamek.pl (interaktywny test predyspozycji zawodowych, poradnik dla uczennic i uczniów – Rozpoznawanie predyspozycji zawodowych, **karty zawodów**)
- <http://www.kluczdokariery.pl/testy/czy-wiesz-jaki-zawod-jest-dla-ciebie-najlepszy> - zakładki: twoja kariera, katalog zawodów, baza uczelni oraz różne testy motywacji, kreatywności, przedsiębiorczości, radzenia sobie ze stresem, predyspozycji zawodowych (**niestety testy płatne**);
- www.labiryntzawodow.progra.pl (niewerbalny test predyspozycji i zainteresowań zawodowych w podziale na grupy wiekowe)
- www.wybieramzawod.pl (testy, filmy zawodoznawcze, poradniki)
(test predyspozycji zawodowych i zainteresowań)
- <http://www.rpz.pceluban.pl/testy/#/index/Mq==/> - narzędzia diagnostyczne dla uczniów klasy I – III gimnazjum
- www.perspektywy.pl - rankingi szkół
- twojepredyspozycje.pl - testy predyspozycji i zainteresowań zawodowych

Wykaz wybranych narzędzi w doradztwie zawodowym (indywidualnym)

Pamiętajmy, że nie każdy „test” jest prawdziwym testem spełniającym metodologiczne wymogi tej metody badawczej. Wiele z poniższych „testów” to jedynie narzędzia diagnostyczne powstałe w ramach przeróżnych projektów czy ankiety porządkujące wiedzę o sobie. Jeśli narzędzie posiada podręcznik należy bezwzględnie przestrzegać zawartych w nim zaleceń dotyczących przeprowadzania badania. Nie każde narzędzie nadaje się do zastosowania u konkretnego odbiorcy. Pamiętajmy również, że zawsze należy „sprawdzić” sobie narzędzie zanim zaczniemy z niego korzystać.

- **Karta zainteresowań** (autor: J. Woroniecka) źródło: G. Sołtysińska, J. Woroniecka (red.) „Przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru zawodu”, Warszawa 2003 – publikacja do pobrania w formie pdf. na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE) www.doradztwo.ore.edu.pl w zakładce *Vademecum doradcy* i dalej *materiały do pracy z uczniami i rodzicami*
- **Kwestionariusz wielorakiej inteligencji H. Gardnera** (wg. A. Smith, oprac. M. Łukasiewicz) Źródło: m.in. Biuletyn Psychologiczno-Pedagogiczny Nr 1/2000
- **Kwestionariusz „Moja Kariera”** (na podst. E.H. Schein, 1990) źródło: A. Paszkowska-Rogacz, „Warsztat pracy europejskiego doradcy kariery zawodowej” Warszawa 2002 - publikacja do pobrania w formie pdf. na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE) www.doradztwo.ore.edu.pl w zakładce *Vademecum doradcy* i dalej *materiały do pracy z uczniami i rodzicami*
- **Ankieta skłonności zawodowych** (autor: J. Woroniecka, na podst. Propozycji B.A. Klimowa) źródło: G. Sołtysińska, J. Woroniecka (red.) „Przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru zawodu”, Warszawa 2003 – publikacja do pobrania w formie pdf. na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE) www.doradztwo.ore.edu.pl w zakładce *Vademecum doradcy* i dalej *materiały do pracy z uczniami i rodzicami*
- **Ankieta Umiejętności** (autor: E. Lis, J. Woroniecka) źródło: G. Sołtysińska, J. Woroniecka (red.) „Przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru zawodu”, Warszawa 2003 – publikacja do pobrania w formie pdf. na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE) www.doradztwo.ore.edu.pl w zakładce *Vademecum doradcy* i dalej *materiały do pracy z uczniami i rodzicami*
- **Ankieta uzdolnień „W czym jestem mistrzem”** (oprac. Na podst. Listy uzdolnień – G. Gwis, H. Kaczyńska) źródło: G. Gwis, H. Kaczyńska „Scenariusz warsztatów aktywizujących uczniów klas VIII do świadomego wyboru zawodu”, Łódź 1997
- **Ankieta „Mój stan zdrowia”** (autor: G. Sołtysińska) źródło: G. Sołtysińska, J. Woroniecka (red.) „Przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru zawodu”, Warszawa 2003 – publikacja do pobrania w formie pdf. na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE) www.doradztwo.ore.edu.pl w zakładce *Vademecum doradcy* i dalej *materiały do pracy z uczniami i rodzicami*
- **Określanie cech temperamentu** (autor: G. Sołtysińska) źródło: G. Sołtysińska, J. Woroniecka (red.) „Przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru zawodu”, Warszawa 2003 – publikacja do pobrania w formie pdf. na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE) www.doradztwo.ore.edu.pl w zakładce *Vademecum doradcy* i dalej *materiały do pracy z uczniami i rodzicami*
- **Badanie typu charakteru** – źródło: J. Tarnowski „Poznać siebie, zrozumieć innych”, Oficyna Współczesna, Wrocław 1996
- **Młodzieżowy Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych MŁOKOZZ** (Fundacja Realizacji Programów Społecznych) – do stosowania dla uczniów VI klasa szkoły podstawowej, III gimnazjum i III ponadgimnazjalna – wersja papierowa i elektroniczna – dostępny m.in. w zasobach www.scholaris.pl/zasob/104019
- **Kwestionariusz Predyspozycji i Zainteresowań Zawodowych – Diaprezamus** (Uniwersytet Śląski w Katowicach - pakiet diagnostyczno-metodyczny wspierający proces orientacji zawodowej dzieci i młodzieży; pakiety odpowiednio dla szkoły podstawowej, gimnazjum) – materiały dostępne w zasobach Ośrodka Rozwoju Edukacji www.doradztwo.ore.edu.pl
- **Labirynt zawodów – niewerbalny test predyspozycji i zainteresowań zawodowych** (PROGRA - dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych) – materiały dostępne na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji www.doradztwo.ore.edu.pl

- **Rozpoznawanie predyspozycji i zainteresowań – gwarancją życiowego sukcesu** (Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu - pakiet zawierający testy oraz poradniki: metodyczny z przykładowymi scenariuszami lekcji oraz zawierający podstawowe informacje dotyczące planowania kariery i rozpoznawania predyspozycji zawodowych w zależności od etapu rozwoju, na jakim znajduje się uczeń) – materiały dostępne na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji www.doradztwo.ore.edu.pl
W zasobie dostępne kwestionariusze:
 - **test do badania predyspozycji i zainteresowań uczniów w szkole podstawowej (część I – Świat Zawodów i część II – Zainteresowania)**
 - **test do badania predyspozycji i zainteresowań uczniów w szkole gimnazjalnej (część I – Test zainteresowań i część II – Test Predyspozycji zawodowych związanych ze środowiskiem pracy)**
 - **test do badania predyspozycji i zainteresowań uczniów w szkole ponadgimnazjalnej (część I – Kwestionariusz zainteresowań zawodowych i uzdolnień i część II – Ja i własny biznes w kontekście predyspozycji osobowościowo-motywacyjnych czyli charakter Twojej przyszłej pracy)**
- **Vademecum Talentu** – zawiera narzędzia ułatwiające gromadzenie i porządkowanie informacji związanych z rozwojem zawodowym ucznia szkoły: podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej oraz przygotowaniem planów jego kariery zawodowej i kontrolowaniem ich realizacji - materiały dostępne na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji www.doradztwo.ore.edu.pl . W zasobie dostępne kwestionariusze: **Właśnie to lubię robić – wersja dla szkół podstawowych**
- **Talent Game** - Gra przygodowa, nazywana też Tajemnicami Aeropolis, której uczestnicy wędrują przez 6 krain reprezentujących różne grupy zawodowe. Celem gry, dla 3 grup wiekowych: 7+, 12+ i 16+, jest pomoc w wyborze zawodu oraz obranie odpowiedniego kierunku rozwoju - materiał dostępny na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji www.doradztwo.ore.edu.pl
- **Zamek** – narzędzie do badania predyspozycji zawodowych (Nowa Era) – występuje w wersji papierowej (uwaga: 56 kolorowych stron), wersji online na www.e-zamek.pl oraz jako aplikacja komputerowa do pobrania na www.e-zamek.pl
- **Skala Zdolności Specjalnych SZS** (autorzy: Edyta Charzyńska, Ewa Wysocka) Podręcznik testu – książka użytkownika (wersja dla uczniów gimnazjum i liceum) – wyd. Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym, 2015
- **Kwestionariusz Osobowości i Myślenia Twórczego KOMT** (autorzy: Edyta Charzyńska, Ewa Wysocka) Podręcznik testu – książka użytkownika (wersja dla uczniów gimnazjum i liceum) - wyd. Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym, 2015
- **Skala Postaw Twórczych i Odtwórczych SPTO** – Podręczniki testu i narzędzia (wersje dla uczniów klas I-III, IV-VI szkoły podstawowej, uczniów gimnazjum oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych) – narzędzie do ściągnięcia w sieci m.in. na www.doradztwo.ore.edu.pl w zakładce *Vademecum doradcy* i dalej *narzędzia diagnostyczne dla doradców zawodowych* jako część pakietu *Wybieram Zawód lub* na stronie projektu www.wybieramzawod.pl – Uwaga: dostępny też w wersji elektronicznej na portalu www.wybieramzawod.pl
- **Kwestionariusz nastawień intrapersonalnych, interpersonalnych i nastawień wobec świata KNIIS** - Podręczniki testu i narzędzia (wersje dla uczniów klas I-III, IV-VI szkoły podstawowej, uczniów gimnazjum oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych) – narzędzie do ściągnięcia w sieci m.in. na www.doradztwo.ore.edu.pl w zakładce *Vademecum doradcy* i dalej *narzędzia diagnostyczne dla doradców zawodowych* jako część pakietu *Wybieram Zawód lub* na stronie projektu www.wybieramzawod.pl - Uwaga: dostępny też w wersji elektronicznej na portalu www.wybieramzawod.pl
- **Test Barw Preferencji Zawodowych** - Podręczniki testu i narzędzia (wersje dla uczniów klas I-III, IV-VI szkoły podstawowej, uczniów gimnazjum oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych) – narzędzie do ściągnięcia w sieci m.in. na www.doradztwo.ore.edu.pl w zakładce *Vademecum doradcy* i dalej *narzędzia diagnostyczne dla doradców zawodowych* jako część pakietu *Wybieram Zawód*

Zestaw kwestionariuszy do samooceny predyspozycji zawodowych (uzupełnienie materiału filmowego „wybieram szkołę, wybieram zawód” Wytwórnia filmów szkoleniowych synergia). W skład zestawu wchodzi: **samoocena osobowości, samoocena wartości zawodowych, samoocena zdolności, samoocena zainteresowań**

Inne materiały i narzędzia

- **Autotest – zainteresowania i preferencje zawodowe** (na podst. Teorii J. Hollanda)
- **Kwestionariusz zainteresowań zawodowych** (studia podyplomowe – szkolny doradca zawodowy)
- **Kwestionariusz skłonności zawodowych**
- **Profil zainteresowań**
- **Test predyspozycji zawodowych (zainteresowania i zdolności)**
- **Test inteligencji wielorakiej**
- **Kwestionariusz asertywności** – źródło R. Alberti, M. Emmons, „Asertywność” Gdańsk, GWP, 2007
- **Test – czy jesteś asertywny**
- **Mapa asertywności** – źródło: Kurs Inspiracji. Zeszyt informacyjno-metodyczny doradcy zawodowego Nr 7
- **Kwestionariusz „Styl uczenia się”** - źródło: Kolb 1985, Kozusznik 1994
- **Test na określenie wiodącego kanału przyswajania informacji**
- **Test pozwalający ustalić odpowiadający Ci styl uczenia się**
- **Test stylów uczenia się**
- **Test na określenie samooceny**
- **Ankieta do oceny własnej postawy wobec pracy w szkole i w domu**(autorzy: G. Sołtysińska, J. Woroniecka) źródło: G. Sołtysińska, J. Woroniecka (red.) „Przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru zawodu”, Warszawa 2003 – publikacja do pobrania w formie pdf. na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE) www.doradztwo.ore.edu.pl w zakładce *Vademecum doradcy* i dalej *materiały do pracy z uczniami i rodzicami*
- **Test „Twój styl podejmowania decyzji”**
- **Diagnostyka temperamentu wg testu H.J. Eysencka**
- **Kwestionariusz orientacji życiowych**
- **Ankieta szeregująca wartości**

Szkoły ponadpodstawowe

- **Zespół Szkół im. Powstańców Śląskich w Kędzierzynie - Koźlu**
ul. Skarbowa 2, 47-200 Kędzierzyn - Koźle
tel. (77) 482 59 50, 482 59 52 ; www.zs1.edu.pl
- **Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej im. Bohaterów Westerplatte**
ul. Bohaterów Westerplatte 1, 47-200 Kędzierzyn - Koźle
tel. (77) 406 16 50 ; www.zegluga.edu.pl
- **Zespół Szkół im. Mikołaja Reja**
ul. Sławęcicka 79 , 47-230 Kędzierzyn - Koźle
tel. (77) 483 49 93 ; www.slawiecice.edu.pl
- **Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących**
ul. Mostowa 7, 47-223 Kędzierzyn - Koźle
tel. (77) 481 22 09; www.zstio.net
- **I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza**
ul. Piramowicza 36, 47-200 Kędzierzyn - Koźle
tel. (77) 482 34 74; (77) 482 33 05 ; www.lo.szkoła.pl
- **II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika**
ul. Matejki 19; 47-220 Kędzierzyn - Koźle
tel. (77) 483 21 62; www.lo2kk.edu.pl

Ankieta dla absolwentów szkoły podstawowej

Nazwisko i imię:

1. Jaką szkołę wybrałeś po ukończeniu szkoły? (postaw X przy wybranej odpowiedzi)

- a. Liceum Ogólnokształcące
- b. Technikum
- c. Szkołę Branżową I stopnia

2. Jaki kierunek kształcenia wybrałeś w nowej szkole?

.....
.....

3. Co zadecydowało o wyborze szkoły i kierunku kształcenia: (postaw X przy 3 wybranych odpowiedziach)

- a. zainteresowania
- b. zdolności i umiejętności
- c. plany zawodowe na przyszłość
- d. oceny uzyskiwane w szkole
- e. namowa rodziców
- f. namowa koleżanek i kolegów
- g. inne czynniki (napisz jakie).....

.....

4. Czy w szkole mogłeś / mogłaś? (postaw X przy wybranych odpowiedziach)

- a. zdobyć wiedzę potrzebną w dalszym kształceniu
- b. rozwijać swoje zainteresowania i zdolności
- c. nabyć umiejętność samodzielnego uczenia się
- d. nabyć umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach
- e. uczyć się działania i współpracy w grupie
- f. zaangażować się w życie szkoły i społeczności lokalnej
- g. poznać swoje mocne i słabe strony
- g. przygotować do wyboru dalszej ścieżki kształcenia
- h. inne (napisz jakie).....
.....

5. Napisz co warto zmienić, aby nasza szkoła lepiej przygotowywała do wyboru dalszej ścieżki kształcenia.

.....
.....
.....
.....

